

100394

TORSDAG 11. APRIL 1991

HA PLUSS

HAMAR ARBEIDERBLAD

GLEMT I 15 ÅR

Dane Mehmeti, 49 år og svensk statsborger, reiste i 1975 på et to ukers besøk til sitt gamle hjemland Albania. Han ble i 15 år. Han ble fratatt sitt svenske pass og ble

satt i fengsel for landsforræderi. I Sverige ble han glemt, ingen løftet en finger for å få ham tilbake igjen.

Før reisen hadde den albanske ambassaden i Stockholm garantert at han kunne reise trygt på besøk. I leiligheten i Malmø lå et brev der han forklarte at han var reist til Albania, og at han ville være tilbake igjen om 14 dager.

Ingen reagerte da han ikke kom tilbake. Leiligheten ble tømt, av hvem vet han ikke. Arbeidskameratene på arkitektkontoret i Malmø visste ikke hvor han hadde tatt veien. Men ingen slo alarm. Mehmeti ble glemt.

I dag er han tilbake igjen. Ensom, med tunge minner fra 14 år i albanske fengsler og med ryggen ødelagt etter mange års straffarbeid i en kobbergruve.

— Jeg var ung og dum som dro

tilbake, sier Mehmeti i dag. Han flyktet fra hjemlandet i 1965 og kom til Sverige som politisk flyktning året etter. Men han savnet familien og reiste tilbake for å treffe slektninger.

Da Mehmeti kom til flyplassen ved Tirana, ble han straks fratatt passet. Han ble ikke arrestert, men var blitt redd og forsøkte å ta seg over grensen til Hellas med tog. Da ble han tatt, stilt for retten og dømt til 18 års fengsel.

— Da jeg fikk dommen, var jeg overbevist om at jeg snart ville være fri igjen. Jeg var jo svensk statsborger.

Livet ble i stedet et helvete. Det varte i 14 år, han satt i to forskjellige fengsler i det nordlige Albania

der fangene ble satt til straffarbeid i gruvene. Han slapp ikke ut før i 1989. Fortsatt fikk han ikke passet tilbake. Han var redd for å bli arrestert på nytt, og skrev et brev på tysk til det svenske utenriksdepartementet. Han fikk svar fra statsminister Ingvar Carlsson, som henviste til den svenske ambassaden i Jugoslavia. Via denne ambassaden fikk Mehmeti til slutt passet sitt, og kunne forlate Albania. I november i fjor var han tilbake i Sverige.

— Jeg følte meg som en fugl som hadde sittet fanget i et bur. Plutselig ble døren åpnet, og jeg kunne fly igjen. Det var en fantastisk følelse, sier Dane Mehmeti.

(NTB-TT)